Van: Jop
Verzonden: vrijdag 25 september 2026 14:44
Aan: Tom de Kleer; Robbert-Jan van Duijn; Ines de Ridder; Remco Hendriks
CC: Wendy Zondervan; Jop van der Pijl; Bas Oostwouder; Gerrit Splinter; Mariëlle de Romijn; Marijke van Dam; Griffier
Onderwerp: Brief D66, CDA, Natuurlijk Nieuwkoop & SGP-ChristenUnie: positie gemeenteraad bij collegeprogramma en Programmabegroting 2027-2030

Geacht college, geachte voorzitter van de raad,

Bijgevoegd treft u een brief namens de fracties van **D66 Nieuwkoop, CDA Nieuwkoop, Natuurlijk Nieuwkoop** en **SGP-ChristenUnie Nieuwkoop** over de voorgenomen werkwijze van het college richting het proces van het collegeprogramma en de begroting.

Wij sturen u deze brief omdat wij sinds gisterenmiddag, via de griffier, hebben vernomen wat het voorgenomen traject is namens het college voor de behandeling van deze stukken. Ons inziens, in de brief verder toegelicht, bestaat volgens ons de vraag waar en wanneer de gemeenteraad de gelegenheid krijgt om vanuit zijn eigen kaderstellende verantwoordelijkheid richting te geven aan nieuwe beleidskeuzes voordat de financiële consequenties daarvan worden voorgelegd.

We sturen de brief met enige urgentie vanwege het feit dat u dinsdag in de collegevergadering spreekt over uw collegeprogramma. Dat is hét moment wanneer u nog kan pivoteren richting een ander proces.

Wij zien uw reactie met belangstelling en graag op korte termijn tegemoet,

Met vriendelijke groet,
Jop van der Pijl

D66 Nieuwkoop, CDA Nieuwkoop, Natuurlijk Nieuwkoop, SGP-ChristenUnie

College van B&W van de gemeente Nieuwkoop
Teylersplein 1
2441 LE te Nieuwveen

Nieuwveen, 25 september 2026

Betreft: positie gemeenteraad bij collegeprogramma en Programmabegroting 2027-2030

Geacht college,

Met zorg kijken wij naar de wijze waarop op dit moment de nieuwe politieke ambities voor de bestuursperiode 2026-2030 worden vertaald naar het collegeprogramma en de Programmabegroting 2027-2030.

Onze zorg richt zich daarbij nadrukkelijk niet in de eerste plaats op de vraag wie formeel eigenaar is van het collegeprogramma. Een collegeprogramma kan vanzelfsprekend een document van het college zijn. Onze zorg betreft de positie van de gemeenteraad in het proces waarin nieuwe beleidsmatige keuzes worden gemaakt, financieel worden vertaald en uiteindelijk tot uitvoering komen.

Bij de behandeling van de Kadernota 2027-2030 is vanwege de gemeenteraadsverkiezingen bewust een afwijkende werkwijze gekozen dan vastgelegd in onze financiële verordening. Autonome ontwikkelingen werden opgenomen in de Kadernota. Ontwikkelingen waaraan beleidskeuzes ten grondslag lagen, werden afzonderlijk opgenomen in de raadsinformatiebrief *Financieel perspectief 2026-2030* en nog niet vastgesteld. Daarbij werd aangegeven dat deze informatie de nieuwgevormde coalitie richting en houvast moest bieden om financiële en inhoudelijke keuzes te maken. Daaruit volgt naar ons oordeel dat de Kadernota niet het moment is geweest waarop de gemeenteraad integraal richting heeft gegeven aan de nieuwe politieke ambities voor deze bestuursperiode.

Het coalitieakkoord dat tot stand is gekomen, is niet door de gemeenteraad vastgesteld. Het collegeprogramma vormt vervolgens de uitwerking van die politieke ambities. Wij begrijpen dat op dit moment het voornemen bestaat dat het college dit programma zelf vaststelt en het enkel ter kennisgeving aan de gemeenteraad aanbiedt.

Hierdoor ontstaat voor ons een belangrijke vraag: **waar en wanneer krijgt de gemeenteraad de gelegenheid om vanuit zijn eigen kaderstellende verantwoordelijkheid richting te geven aan nieuwe beleidskeuzes voordat de financiële consequenties daarvan worden voorgelegd?**

Die vraag wordt urgenter nu de Programmabegroting 2027-2030 reeds aan de gemeenteraad is aangeboden en er daarnaast, zoals wij van de griffier hebben vernomen, nog een begrotingswijziging zal volgen naar aanleiding van het collegeprogramma.

Uit de voorliggende begroting is voor de gemeenteraad onvoldoende herleidbaar welke ontwikkelingen in de begroting voortkomen uit autonome of wettelijke ontwikkelingen, welke

voortkomen uit bestaand en reeds door de raad vastgesteld beleid en welke voortkomen uit nieuwe politieke keuzes uit het coalitieakkoord dan wel het collegeprogramma.

Daarmee ontstaat niet alleen een informatievraag. Het raakt rechtstreeks aan de mogelijkheid van de gemeenteraad om zijn kaderstellende rol en budgetrecht betekenisvol uit te oefenen. Om te kunnen sturen of bijsturen, moet de raad immers kunnen herkennen **waar een nieuwe beleidskeuze wordt gemaakt, welke inhoudelijke richting wordt voorgesteld en welke financiële consequenties daaraan verbonden zijn**.

Wij constateren daarnaast dat hiermee wordt afgeweken van de werkwijze in 2022 en 2018. Het collegeprogramma werd destijds door het college aan de raad ter besluitvorming voorgelegd. De raad stelde het collegeprogramma vast, waarna de financiële vertaling in de programmabegroting werd opgenomen. De huidige werkwijze kan anders worden ingericht, maar een verandering met gevolgen voor de positie en beïnvloedingsmogelijkheden van de raad vraagt naar ons oordeel om een toelichting aan de raad.

We vinden het belangrijk om op te merken dat het college nadrukkelijk heeft aangegeven graag samen op te trekken en te werken met (alle partijen in) de gemeenteraad. In het coalitieakkoord wordt hierover geschreven dat de raad tijdig wordt betrokken bij richtinggevende keuzes, zodat kaders vooraf helder zijn én dat de raad tussentijds actief wordt geïnformeerd over de voortgang van ambities en projecten. Tegelijkertijd geeft de door u voorgenomen werkwijze geen tot nauwelijks de gelegenheid aan de gemeenteraad en de daarin vertegenwoordigde partijen om (onder andere) zaken mee te geven, richting te bepalen en prioritering aan te brengen.

Wij verzoeken het college daarom op korte termijn, en in ieder geval vóór de inhoudelijke behandeling van de Programmabegroting 2027-2030:

1. toe te lichten waarom voor deze bestuursperiode voor een andere werkwijze rond het collegeprogramma is gekozen en waarom de gemeenteraad daarover niet is geïnformeerd en de raad bij deze voorgenomen wijziging te betrekken;
2. aan te geven op welk moment en via welk besluitvormingsproces de gemeenteraad in positie wordt gebracht om richting te geven aan nieuwe beleidsmatige keuzes uit het coalitieakkoord en collegeprogramma;
3. inzichtelijk te maken welke onderdelen van de Programmabegroting 2027-2030:
    - autonome of wettelijke ontwikkelingen betreffen;
    - voortvloeien uit reeds door de raad vastgesteld beleid;
    - nieuwe beleidsmatige keuzes betreffen;
4. voor de nieuwe beleidsmatige keuzes aan te geven op welk eerder raadsbesluit deze zijn gebaseerd, dan wel duidelijk te maken dat deze bij de Programmabegroting voor het eerst aan de raad ter besluitvorming worden voorgelegd;
5. inzichtelijk te maken welke ambities uit het coalitieakkoord en het collegeprogramma reeds in de Programmabegroting 2027-2030 zijn verwerkt en welke ambities pas in de verwachte begrotingswijziging zullen worden verwerkt;
6. toe te lichten hoe wordt voorkomen dat de kaderstellende rol van de gemeenteraad feitelijk wordt beperkt tot het achteraf financieel autoriseren van beleidskeuzes die eerder door coalitie en college zijn gemaakt.

Wij vinden het van belang dat hierover helderheid bestaat vóórdat de raad wordt gevraagd financiële besluiten te nemen. Het gaat daarbij niet om het overnemen van de uitvoerende verantwoordelijkheid van het college, maar juist om een zuivere rolverdeling: het college bestuurt en voert uit, terwijl de gemeenteraad ruimte houdt om kaders te stellen, richting te geven en waar nodig bij te sturen.

Daarnaast vinden we het belangrijk dat er een los moment komt, bijvoorbeeld met een extra besluitvormende raadsvergadering, waarin de gemeenteraad het college ambities en richting mee kan geven zonder dat dit direct moet worden gekoppeld aan financiële consequenties, zoals dit bij de behandeling van een collegeprogramma wél zou kunnen.

Afsluitend raakt dit voor ons ook aan de manier waarop we met elkaar de lokale democratie vormen. Democratie is wat ons betreft meer dan de helft plus één en meer dan een verdeling tussen coalitie en oppositie. Juist een gemeenteraad bestaat uit verschillende gekozen volksvertegenwoordigers, die ieder vanuit hun eigen politieke overtuiging een verantwoordelijkheid hebben om richting te geven aan het bestuur van onze gemeente. Een werkwijze waarin politieke keuzes eerst worden uitgewerkt en de raad deze vervolgens ter kennisgeving of als financiële vertaling krijgt voorgelegd, past wat ons betreft niet bij die gedachte. Wij hopen daarom dat het college niet alleen kijkt naar wat formeel mogelijk is, maar ook naar wat past bij een open democratische bestuurscultuur.

Wij zien uw reactie met belangstelling en op korte termijn tegemoet.

Met vriendelijke groet,
Jop van der Pijl namens **D66 Nieuwkoop**
Wendy Zondervan namens **CDA Nieuwkoop**
Bas Oostwouder namens **Natuurlijk Nieuwkoop**
Gerrit Splinter namens **SGP-ChristenUnie**